

Säfsenveckan 2024

7-13 juli

27:e året

Söndag 7 juli

Säfsbydagen

Kl 13-17

Säfsbyn, som tidigare kallades Säfsen, är en av de första finnbosättningarna grundad av invandrande, svedjebrukande skogsfinnar i början av 1600-talet. En av de första bosättarna lär ha varit av släkten Turpoinen. År 1700 fanns fem hemman i byn.

Det var lång väg till församlingskyrkan i Nås för att sköta de kyrkliga förättningarna. Genom järnbrukens etablering i bygden växte också behovet av en egen kyrka. Den skulle ligga på bekvämt avstånd mellan järnbruken. Järnbrukens grundare bekostade stora delar av ett kyrkobygge. 1723 invigdes det första åttkantiga kapellet i Säfsbyn.

Den nuvarande kyrkan stod färdig 1762 och fick namnet Gustavi kyrka. Kyrkan är ovanligt välbevarad och man kan se tydliga spår från tre olika sekler.

Efter järnbruksepoken kom skogsnäringen som var en stor arbetsgivare in på 1970-talet. Flera av husen i byn byggdes som skogsarbetarbostäder under 1940 och 1950-talet. Idag är det fjorton bofasta hushåll och ett tiotal fritidshus i själva kyrkbyn. Säfsbyn präglas idag av turismen med stugbyarna och Säfsen Resorts etablering i bygden.

Bakarstugan och Sockenstugan ligger nära Säfsnäs kyrka, de ägs av Gränge- Säfsnäs församling. Bakarstugeföreningen bildades 2001 för att ta tillvara huset och traditionen att baka i vedeldad ugn.

Bakarstugan är möjlig att hyra och använda, bäst under vår, sommar- och höstmånaderna. Sockenstugan från tidigt 1800-tal användes bl a som klockarbostad, där hölls även sockenstämma.

1977 genomfördes en stor renovering till stor del med hjälp av ideella krafter. Stugan har sedan dess varit Församlingshem fram till i

dag då den är under försäljning och en epok går i graven.

Kyrkan har genomgått en förändring interiört för att ersätta Församlingshemmet/Sockenstugan. En mindre köksdel och samlingshall är inrymd under Gravendalsläktaren.

Program:

Kl 13- 16 I Bakarstugan bakas det mjukt tunnbröd och Säfsenknäcke som finns till försäljning. Nybakat bröd kan avnjutas med en kopp kaffe, the eller saft.

Utställning och försäljning av hantverk

Kl 13- 16 Syföreningen bjuder in till ”gofika” i Bakarstugan.

Kaklotteri

Kl 13- 16 Kyrkan är öppen.

Guidning i kyrkan kl 13 & 14

Kl 16.30 Invigning av Säfsenveckan i kyrkan.

Andakt

Presentation av Säfsenveckan

Damkören medverkar

Utdelning av Säfspriset

*Arrangörer: Säfsnäs Bakarstugeförening
Kyrkliga Syföreningen, Gränge Säfsnäs Församling
Medarrangör: ABF Dala Finnmark
församlingshem/ sockenstuga
Facebook: Bakarstugan i Säfsen*

För mer information om Säfsenveckans program, se Säfsenveckans facebooksidea

Lions Sommarauktion

Hembygdsgården Fredriksberg
Lördag 6 juli

Kl 12.00 Visning

Servering av korb och kaffe

Kl 13.00 Auktion

Måndag 8 juli

Skifsendagen

Kl 11-16

För ca 400 år sedan kom de första bosättarna till Säfsen, skogsfinnar från det som idag är östra Finland. En av de första platserna de fastnade för var vid sjön Skifsens östra strand, där de valde den så typiska ”maanen” eller åsen att slå sig ner vid. De jagade, fiskade och odlade svedjeråg. Skogsfinnarna förde med sig sin kultur men också tron på det övernaturliga och ansågs ha magiska krafter.

Det verkar som torpen i Skifsens och Drafsen tagits upp samtidigt i början av 1620-talet och redovisas gemensamt under Drafsen. Skattläggning av finntorpen i Näs socken skedde första gången 1630.

Den förmodade förste finnen i Skifsens var Eskil Jönsson och hans son Matts Eskilsson. Deras finska släktnamn var Puuroinen, som försvenskades till Bure. Eskil Bure tros ha gett namn till Eskilsberget.

Den förste med säkerhet kände skifsbon var Mats Matsson (1615-1664, trolig son till Matts Eskilsson), och den mest kände av hans söner var Zachris, som blev både rik och inflytelserik på finnmarken och låg bakom planerna på ett kapell i Skifsens.

En av Zachris söner, Rik-Mats, blev tveklöst den mest omskrivne finnen i Säfsen.

Släkten Puuroinen har alltså helt dominerat i Skifsens och till viss del även i Drafsen fram till mitten av 1700-talet, då bruken tog inflytandet över de flesta finnhemman i Säfsen.

Här har funnits fast boende fram till mitten av 1940-talet, då byggnaderna revs. Granar planterades under 1950-talet på åkrarna som finnarna så mödosamt odlat upp. 2022 avverkad skogen och lövträd har planterats.

Den ideella föreningen Skifsens Vänner startade 2005 och har sedan dess arbetat med att bygga upp en finngård på platsen. Nu finns de typiska skogsfinska byggnaderna där, rökstugan, rökbastun och torkrian. Dessutom finns ett kokhus, en stolpbod och en svensk-stuga är under uppbyggnad.

Rökbastun värms upp på Skifsendagen och för bokade grupper. Lördagen den 24/8 arrangeras ”Finnskogs-träffen” med berättarprogram och lördagen den 14/9 Skifsenslunken, 23 km längs Skifsensleden med lunch i Skifsens, start och mål i Fredriksberg - anmälan.

Läs mer på www.skifsens.se

Välkommen till Finngården Skifsens!

Program:

Kl 11 Skifsendagen öppnar

Kl 11-16 Kaffeservering, Tunnbrödsbakning och Naturfalken för barn.

Kl 11.30 Guidning på Finngården

Kl 12-15 Film om skogsfinnarna i rökstugan

Kl 12-14 Motti & fläsk serveras

Kl 14 Rökbastubad, guide finns på plats

Kl 15 Guidad visning på Finngården

Arrangör: Skifsens Vänner

Medarrangör: Naturskyddsföreningen,

ABF Dala Finnmark.

Finngården Skifsens ingår i Ekomuseum Bergslagen.

UPPTÄCK FINNMARKEN

Utställning i Pörtet mitt i Fredriksberg med tips på besöksmål i Finnmarken.

Öppet varje dag i Säfsenveckan och tors-sön kl. 10–17

20/6-18/8

Tisdag 9 juli UB

Ulriksbergsdagen

Kl 11-15

Alla är hjärtligt välkomna till Ulriksberg, en liten by i Säfsnäs östra del.

I Ulriksberg fanns under ”järnepoken” en hytta anlagd 1736 av Sebastian Grave, hyttan var igång till 1876. Då började ”träepoken” och det byggdes ett sågverk som drevs till 1935. Därefter blev skogsarbete bybornas huvudsyssla.

Ett vattensystem med tre dammar går genom hela byn och den nedre dammen har fram till 1940-talet drivit en kvarn. Kvarnbyggnaden har använts som snickeri på senare tid. Kvarnen är renoverad och återinvigdes under Säfsenveckan 2007.

Bygdegården som ligger på en slaggstensudde vid Hyttsjön är byns samlingsplats. Därifrån utgår bruksvandringen på 2 km. Den leder genom byn, förbi kvarnen och lämningar från bruksepoken.

Program

Bydegården:

Kl 11-15 Utställning ”Made in Ulriksberg”, loppis, diverse försäljning, tipspromenad och servering.

Kl 11, 13, 14.30 Bildspel med foton från trakten.

Kl 12 Underhållning av Görans.

Kl 15 Dagen avslutas med guidad bytur med Ann Vilhelmsson

Kvarnen:

Kl 13 Visning, guide Tor Vilhelmsson.

*Arrangör: Ulriksbergs Bygdegårdsförening
Medarrangör: ABF Dala Finnmark*

KJELL'S SKROT & DIVERSE ULRIKSBERG

070-5823012

ENTREPRENADARBETEN
SKROTNINGARBETEN – GÅRDSSTÄDNING

GÖR MYCKET, RING OCH FRÅGA!

Hedparksfestivalen

Fredag 26/7 första start 10

Lördag 27/7 första start 09

Folktracefestival i Tyfors ca 1 mil väster om Fredriksberg

★ Vid Hedparken Tyfors ★

MUR-PUTS-PLATTSÄTTNING-BADRUM

NE
Mur & Puts

073 - 026 32 50

Betala helst med
Swish där det går,
annars med kontanter
under Säfsenveckan

 hittaut
fredriksberg/säfsen
1/6-30/9
www.hittaut.nu

EXTRA ERBJUDANDEN

i butiken hela veckan

COOP

*Välkommen till
färskvarubutiken nära dig!*

ÖPPETTIDER:

mån-fre 9-19, lördag 9-18, söndag 11-18
FREDRIKSBERG Tel. 0591-200 14

Ostkôja

Ludvikavägen 19, Fredriksberg

Den lilla butiken med de
goda ostarna

www.ostkoja.se
facebook.com/ostkoja
Välkommen!

NCT NORDIC CAR TRAILER

Lokaltillverkade släpvagnar för proffs
Vår specialitet är tillverkning av special-
vagnar enligt kundens önskemål utöver
det standardsortiment vi har av flaktrai-
lers, combitrailer, bil & maskintrailers

Made in Sweden

0591-20011

www.nordiccartrailer.se

Bruks-vandringar

I Fredriksberg, Gravendal, Strömsdal,
Ulriksberg och Tyfors finns fasta,
markerade vandringar på 1-2 km,
med information om bruken.

I Fredriksberg startar en vandring vid
biblioteket (Annefors Bruk) och en
vid Hembydsgårdens parkering
(Fredriksbergs Bruk). På övriga platser
startar vandringarna vid bystugorna.

Våfflor

serveras i

Bakarstugan, Säfsbyn

Fredagar v. 28-32

kl. 12-16

Rosahöjdens

kök & bageri

Mitt i byn

Lunch, Fika, Glass

070-200 11 53

Restaurang Bar Pizzeria

 JÄGAREN
0591-205 50

ÖPPET:

Månd-torsd 11-21
Fredag 11-22
Lördag 12-22
Sön-och helgdag 12-21

Onsdag 10 juli

Gravendalsdagen

Kl 11-16

Det var i Gravendal den startade; Säfsens industriella utveckling. Här anlade Sebastian Grave år 1721 ett järnbruk. Då bestod Säfsens befolkning av ca 100 skogsfinnar. Knappt 200 år senare hade befolkningen ökat till mer 3500 personer.

Skogsfinnarna tvingades nu ägna sig åt kolning och bruksarbete, snarare än jakt, fiske och svedjebruk.

På Gravendalsdagen demonstreras den restaurerade Räckhammaren, som drivs av ett unikt, stort fristråle-vattenhjul, det enda fungerande i sitt slag i Europa.

I 1848:an finns en Bakarstuga, där man bakar det populära tunnbrödet ”kavelgris”. I andra ändan av byggnaden finns en Spik-smedja, där barn och vuxna kan prova på att smida.

”Vattnets väg”, med början vid Skårsjön, är en vandringsstig för alla åldrar. Den går förbi såväl de gamla bruksplatserna, som de bibehållna byggnaderna. En del av sträckan går dessutom igenom en ”sagoskog”, där de minsta kanske upptäcker såväl tomtar, som troll och djurfigurer.

I Bygdegården kan man prova lyckan på ett chokladhjul eller köpa något av det som erbjuds. Man kan också ta en fika, med våfflor, sylt och grädde, eller lyssna på ett historiskt föredrag om Gravendal.

Bakom Bygdegården kan man bekanta sig med en kolryss, som användes för att transportera kol från milorna i skogen till kolhusen i byn. Härifrån kan man också ta sig en promenad till Patronkällan och, likt Sebastian Grave, dricka det stärkande friska vattnet.

Mitt emot Bygdegården ligger Kraftstationen, där ägarna demonstrerar den ännu fungerande originalutrustningen från år 1910.

Hemsida: www.hembygd.se/gravendal

Program

Kl. 11-16 Öppet i Smedjan, Bakarstugan och Bygdegården.

Kl. 11:00 - 11:30 Visning av Räckhammaren

Kl. 11:45 - 12:45 Föredrag i Bygdegården:

”Gravendal – En del av järnindustrins historia”

Kl. 12-15 Kolbullar med lingon vid Bygdegården

Kl. 13:00 - 13:30 Visning av Räckhammaren

Kl. 13:45 - 14:15 Visning av Kraftstationen

Kl. 14:00 - 14:30 Visning av Räckhammaren

Kl. 14:45 - 15:15 Visning av Kraftstationen

Arrangörer:

Gravendals Byalag, Gravendals Bygdegårds-förening, Ekomuseum Bergslagen

Medarrangör: ABF Dala Finnmark

Gravendal är ett objekt i Ekomuseum Bergslagen.

Dala Finnmark

Johanssons Service

mitt i byn

önskar alla nya och gamla kunder

Glä Sömmar!

Tomas 070-367 72 35

Nya Timjan

*Fest/Möteslokal,
semesterlägenhet uthyres.*

Matarrangemang kan ordnas.

*Mail: nyatimjan@hotmail.com
eller 070-292 03 57*

facebook.com/ludvikavagen2

Kyrkliga Syföreningens Loppis.

Öppet: fre 14-17, lör 11-14.

Under Säfsenveckan även må-to 15-17.

Varmt tack för alla skänkta saker!

Fredriksbergs Rör

Jan Magnil

Allt inom VVS

Installerar

NIBE-värmepumpar

Tel. 0591-202 63

070-74 65 472

Välkommen till Ludvikavägen 9.

Boka din tid på:

www.juliassalong.se

eller

via telefon: 076-007 11 01

JN Teknik & Motorsport

**Takplåt
Däckservice
Plåtarbeten**

**Fredriksberg
Tel 070-236 90 08**

EXTRAÖPPET

torsdag i Säfsenveckan kl. 16-19

Visning av Hembygdens arkiv.

Guider från Säfsnäs Hembygdens förening.

Arkivet finns under Folkets Hus.

Öppet torsdagar kl. 12-15

(Jul- och sommaruppehåll)

Välkomna!

Torsdag 11 juli

Håndagen

kl 11-15

Hån Finnby's historia tar sin början omkring 1620, då Nils Nikarainen upptog det första torpet, som stannade vid en bastu, på en västsluttning mot sjön Hån. Annars bestod finntorpen av en rökstuga, kokstuga, bastu, ria (torkhus för säden) och en smedja.

Nikarainen fick många efterföljare och snart hade en by skapats. Näringarna var svedjebruk, jakt och fiske samt boskapskötsel. Svedjebruket förbjöds under 1600-talets mitt och den svarta piskan gick över finnmarkerna, när järnbruken behövde skogen och finnmarkens befolkning till kolningen. Svedjebruket fortsatte emellertid i löndom fram till 1800-talet. I mitten av förra seklet uppförde Hälleforsbolaget bostäder för bolagets skogsarbetare. Slätterängarna och betesmarkerna nyttjades nu av skogsarbetarna, för foder och bete till deras hästar och kor, som de var skyldiga att hålla sig med. Sedan 2007 är stora delar av Hån finnby naturreservat. Lämningarna efter finnbyn, de medeltida åkertegarna, odlingsrösen, och den hävdvunna floran bildar Håns naturreservat. Samma år tog Marita Holmqvist och Swen Söderman över som brukare på gården. Våra kor och får betar bland lämningarna efter finnbyn och bevarar den hävdvunna floran och spåren i markskiktet efter de gamla åkrarna.

Program:

Hela dagen Café Hån har öppet.

I serveringen har vi smörgåsar med lammkorv, bullar, kakor och hemlagad glass.

Träffa vänner, bekanta, nya och nygamla bekantskaper över en fika. Språka, dra skrönor och ha det trevligt.

Fotoutställning Fåråret. Marita har skapat en serie bilder över fårets liv och leverne i Hån under ett år.

Försäljning av fårskinn.

Tipspromenad Testa dina kunskaper om fåret

Kl 13 00 För Alla Barn – Kul med djur.

Skaparverkstad Skapa ulliga djur.

Inkallning av kor Lär dig kornas namn och hjälp till att kalla in dem.

Färvallning Nina är tillbaka med sina bordercollie och har vallhundsuppvisning.

Hälsa på fåren och deras lamm Efter vallhundsuppvisningen går vi ut till fåren i hagen och hälsar på dem och deras lamm och bjuder dem på färgodis.

Varmt Välkomna!

Arrangör: Djur och natur i Hån finnby.

hanfinnby.se

Läs om nyheter och ev. ändringar i programmet på Säfsenveckans Facebooksida.

Hån Skinnbod
www.hanfinnby.se

Torsdag 11 juli kl 15-18

Kl 15-18 Tipspromenad med karta ca 1,5 km. "Barnvagnsvänlig" bana. Start vid Ostkôja. Säfsenfrågor.

Arrangör: Ulriksbergs IK

Städ och Hemservice

- Lokalvård
- Hemservice
- Fönstertvätt

anna@stadohemservice.se
Tel: 070-523 32 58

PRO

Säfsnäs

En förening för dig!
Vi har kommunens största utbud av
aktiviteter.
Träffar, cirklar, resor m.m.
Kontakta Jeanette tel 073-6 387 387

ANNEFORS

KUNSKAPSUTVECKLING

Utbildningar inom elteknik och elsäkerhet.

- ESA Fackkunnig
- ESA Instruerad
- ESA Industri och installation
- ESA Røj
- Arbete med spänning
- Kontroll före idrifttagning
- Solcellsanläggningar, regelverk och anvisningar

Kontakt: Ulrika Berglund Telefon
0591-20020, 073-7071610 Epost:
ulrika@anneforskunskapsutveckling.se

Välkomna till Mötesplats Fredriksberg

En lokal där man kan prata med Ludvika kommuns service- och landsbygdsutvecklare Lena Kansbod och med Ingvar Johansson på IT-center.

Tisdagar mellan 11.00-15.00 finns Lena på plats. Lena hjälper till med att hitta rätt tjänsteperson i den kommunala verksamheten och boka digitala eller personliga möten med handläggare. Direkt ingång Fredriksberg- Ludvika.

Fredagar mellan 13.00-16.00 finns Ingvar på plats. Ingvar kan hjälpa till om du har problem med din mobiltelefon, Surfplatta eller dator. T ex uppdatera ett mobilt BankID.

Deras scheman sitter på ytterdörren, om det är några förändringar i öppettiderna så finns det där. Lokalen ligger vägg i vägg med biblioteket i Fredriksberg, Tyforsvägen 4B.

Fredag 12 juli

Strömsdalsdagen

SD

Kl 13-18

Strömsdals Bruk anlades 1727 av Sebastian Grave, men fick namnet efter brukets finansier Hans Olsson Ström. Här uppfördes hytta, stålverk, järnvägsverkstad, gjuteri och sågverk. Brukets glansdagar varade fram till 1909, då hyttan blåstes ner.

Tre decennier senare hade sågen, järnvägsverkstaden med gjuteri avvecklats och persontrafiken vid järnvägen upphört.

En skola fanns kvar till början av 1960-talet. Befolkningen försörjde sig då huvudsakligen på skogsbruk.

Idag finns Dagkarlstugan från 1866 invid hyttruinen. Stugan användes som övernattnings för dagkarlarna vid hyttan. Ovanför hyttruinen ligger smedjan från 1853.

Smedjan återinrigades 1995 efter en totalrenovering. I smedjan kan man se smeder i arbete och det finns möjlighet till prova-på-smide för besökare. Båda byggnaderna är

i Strömsdals Hembygdsvänners ägo och används vid lokala arrangemang.

I Dagkarlstugan finns ett museum till författaren Nils Parlings ära.

Under Strömsdalsdagen arrangeras årligen Patronloppet mellan Gravendal och Strömsdal, ett motionslopp på den gamla ridvägen 8 km eller korta banan 4 km.

Bruksvandring med start på Hyttbacken.

Program

Kl 13-18 Hantverkare, loppis, servering med smörgåsar, kaffebröd, glass o kolv, lotterier. Fotoutställning i Dagkarlstugan.

Smedjan öppen och smeder i arbete, prova-på-smide. Patronloppet, gå-lunka-löp 4 resp. 8 km i terräng. Knattelopp runt Hyttbacken.

Kl 14 Knatteloppet runt Hyttbacken. Gratis för barn. Direktanmälan vid Dagkarlstugan. Priser.

Kl 15.30 Anmälan till Patronloppet vid bygdegården i Gravendal.

Startavgift 150kr dam/herr 8 km, 100kr ungdom upp till 15 år.

Kl 16 Start Patronloppet i Gravendal.

Kl 16.30 Målgång vid Hyttbacken i Strömsdal. Priser lottas ut. För mera info se IFK Grängesberg SK hemsida.

OBS: Ta gärna med kontanter!

Ta ditt instrument kom och spela för oss!

Arrangörer: Strömsdals Hembygdsvänner, IFK Grängesberg SK.

Medarrangör: Ekomuseum Bergslagen ABF Dala Finnmark

www.hembygd.se/stromsdal

Läs mer på Säfsenveckans
facebookside.

MAKKEN

Fredriksberg • 0591-20 120

Biltillbehör, tobak, godis,
div saker till att fixa hemma och ute.

Tvätthall

Ombud för systembolaget, DHL, Bring
och Ad Bildelar.

VÄLKOMNA in till oss!!!

Öppet Mån-Fred 14-18

M Persson Golv & Bygg AB

Din lokala hantverkare!

Mats 070-555 38 84

Lördag 13 juli

Fredriksbergsdagen

Kl 11-17

Fredriksberg som samhälle kom till samtidigt som Järnbruken började bygga smedjor vid Säfsjöns utlopp omkring år 1730. Samtidigt började även smedjor byggas någon kilometer längre ned efter Liälven. Den bebyggelse som då kom till bildade till en början två byar, som fick namnen Fredriksberg och Annefors. De kom så småningom att växa ihop och namnet Annefors försvann.

Någon tätare bebyggelse kom inte heller till under brukstiden utan bara några smedstorp och bostäder för smidespersonal. De flesta bodde i torp runt om bruket. Först runt år 1900, när järnepoken var över och ersatt av massaindustrin, växte bebyggelsen i allt snabbare takt. Arbetarbstäder byggdes åt de som kom från grannbyarna och så småningom kom egna hemsbyggnationen igång. På 1950-talet byggdes Granliden och Parkliden. Brukshandeln hade funnits länge, Konsum etablerades på 1920-talet och en mängd mindre affärer kom till efter hand. Numera finns "Konsum" kvar av de fem livsmedelsaffärerna.

1972 upphörde massaindustrin. Säfsen Resort och Landstingets tvätteri, tillsammans med Ludvika kommun, är idag de största arbetsgivarna i bygden.

Program

Kl 11 Tyfors krutfabrik

Guidad rundvandring. Entré 20 kr.

Kaffe och korv.

Kl. 12-14 Fisketävling för barnen. Kom och fiska i Mellansjön. Regnbåge finns i sjön!
Samling vid hembygdsgårdens entré.

Kl 13-16 Säfsnäs Hembygdsgrd.

Rökt sik, varmkorv, kaffe, lotteri.

Utställning på logen.

Hoppborg.

Underhållning av Zandex

Kl 15 Uppvisning i Linedance.

Kl 16 Dragning av Säfsenveckans lotteri.

Kl 16.30 Lions Plankrace.

Arrangörer: Säfsnäs Hembygdsförening, Lions, Club,

Säfsnäs Fiskevårdsförening, Fredriksbergs MK.

Nås Jaktvårdskrets / Svenska Jägarförbundet

Medarrangör: ABF Dala Finnmark

www.hembygd.se/safsнас

Vill du bli jägare?

Kontakta

Säfsnäs-Nås Jaktvårdskrets

Tel 070-344 76 06

ÖPPET ÅRET RUNT!

Hyttvägen 26, Sunnansjö

Tel. 073-077 55 71

mariasalong1@live.se • mariassalong.se

Dagens rätt!

**KLÄDER - INREDNING-MAT
PRESENTER-FRISÖR-CAFÉ**

Månd-fred 10-18

lörd 10-14

